

980110-1

Titul mého vytoupení zvolili Němci: „vergangene Absichten – heute gesehen“. A tak jsem to musel změnit: řekl jsem, že nebudu mluvit o „úmyslech“ v plurálu, ale jen o jednom jediném úmyslu, a to o úmyslu, který nebyl společný pro všechny Chartisty, nýbrž jen pro některé, vlastně jen pro mne, dále že nebudu mluvit o zašlých, (po)minulých záměrech, nýbrž o záměru, který nepominul a ani v budoucnosti nepomine. A konečně že změním také hlavní téma z názvu celého setkání „Wieviel Wahrheit braucht die Demokratie?“ tak, že to obrátím: „Wieviel Demokratie braucht die Wahrheit?“ Němci se smáli, ale asi stále ještě nečekali, že to vážně udělám. A já jsem to opravdu provedl, a to s tím, že už nemohu dál poslouchat to povídání o zkušenostech a o starých záležitostech, ale že je třeba se podívat přímo do budoucnosti a připravovat se, jak vyjít vstříc tomu, co přichází. A začal jsem tím, že jsem uvedl jedno základní lidské právo, které ani v mezinárodních dokumentech nikdy nebylo zmíněno, totiž právo na pravdu – ačkoliv tam je právo na informace, na vzdělání, na náboženství a víru, na politické přesvědčení atd. A hned jsem ukázal, že právo na pravdu má svůj základ a předpoklad v pravdě, že tedy pravda je to, co toto právo umožňuje a zakládá. Pravda je důležitější než právo na ni, a je také kritériem tohoto i každého jiného práva, je-li vskutku, tj. „vpravdě“ právem. Také jsem upozornil na to, že v češtině pravdo, právo, spravedlnost – a také sloveso „praviti“ má týž kořen, že tato slova si jsou bytostně příbuzná.

(Berlín, 980110-1.)